

**ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

Мирний Микола Валерійович

**РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАДАХ УКРАЇНИ**

Освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти Магістр

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття кваліфікації – магістр публічного управління
та адміністрування

Полтава – 2021 року

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел (69 найменувань), 5 додатків. Кваліфікаційна робота містить 11 таблиць, 5 рисунків, викладена на 69 сторінках.

Основний зміст роботи

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади розвитку електронної демократії» здійснено узагальнення теоретико-методологічних наукових підходів до розуміння поняття «електронна демократія», рівня розвитку електронної демократії та базових його чинників в Україні.

У другому розділі «Стан використання інструментів електронної демократії в територіальних громадах» охарактеризовано стан поширення інструментів електронної демократії в територіальних громадах України та сервісне забезпечення розвитку електронної демократії на рівні територіальних громад Полтавської області.

У третьому розділі «Напрями розвитку електронної демократії в територіальних громадах» обґрунтовано можливості розширення спектру інструментів електронної демократії в територіальних громадах та напрями розвитку цифрових компетентностей жителів територіальних громад.

Висновки

1. Концепція «електронної демократії» є продовженням розвитку загальної теорії демократії. Е-демократію розглядатимемо як процес залучення громадян до вирішення різноманітних суспільно-політичних завдань за допомогою сучасних ІКТ, що відповідає демократичній моделі застосування ІКТ у процесах сучасного суспільно-економічного розвитку. Правові основи для розвитку електронного урядування створено, однак є потреба планування відповідних заходів у програмах розвитку місцевого самоврядування. Механізми реалізації е-самоврядування можна передбачити в локальних нормативних актах. Проблеми поширення е-демократії – ціна, відсутність інтернету, парк ІТ-рішень, дороге програмне забезпечення та його обслуговування; застаріла комп'ютерна техніка; низька мотивація та / або обмежені ресурси у ОМС щодо розвитку е-урядування. Політики, які слід впроваджувати на постійній основі для розвитку е-комунікацій: політика щодо усунення цифрової неграмотності та цифрової нерівності, посилення можливостей для всіх громадян брати участь в е-демократії, політика е-стимулів, політика е-інклюзії, політика урядової взаємодії із громадянами, політика подолання е-перешкод та бар'єрів, політика регулювання е-демократії.

2. В Україні існує достатній банк е-сервісів для поширення в органах місцевого самоврядування технологій е-демократії: офіційні державні / урядові портали, єдині платформи колективного користування, власні е-ресурси. Результати моніторингу офіційних веб-сайтів 101 територіальної громади України, чисельність населення у яких перевищує 10 тис. осіб, свідчать, що темпи впровадження інструментів електронної демократії на місцевому рівні є низькими, що можна пояснити як недостатньою технічною та організаційною готовністю влади, так і відсутністю значного попиту на е-сервіси з боку громади. Різні за розміром територіальні громади використовують електронні інструменти не в рівній мірі, а переважна їх більшість – мінімальну кількість.

3. Проведений моніторинг офіційних сайтів чотирьох найбільших

територіальних громад Полтавської області (Полтавської, Кременчуцької, Лубенської, Миргородської) засвідчило, що лише дві з чотирьох мають рівень сервісного забезпечення розвитку е-демократії вище середнього. Вивчення практики використання інструментів е-демократії в інших 56-ти територіальних громадах Полтавської області переконало в тому, що найбільше їх практикують на етапі втілення місцевої політики та етапі моніторингу і контролю. Найпоширеніші інструменти: зворотній зв'язок, електронні петиції; «Єдина система електронних публічних закупівель» (ProZorro); «Кабінет посадової особи». Спектр е-сервісів офіційних сайтів найширший в громадах з кількістю населення понад 11920 осіб.

4. Плановий розвиток та впровадження інструментів електронної демократії в Україні вимагає розширення їх спектру. З цією метою визначено базовий пакет е-сервісів офіційного сайту територіальної громади, до якого включено такі е-сервіси: на етапі формування порядку денного місцевої політики – «Система електронних петицій»; на етапі формулювання політики – «Консультації з громадськістю, е-опитувальники; на етапі затвердження політики – он-лайн трансляція сесій, виконкомів; на етапі втілення політики – «Відкритий бюджет», Портал «Відкритих даних», Єдина система електронних публічних закупівель, Портал адміністративних послуг; на етапі моніторингу і контролю – «Онлайн звернення», «Зворотний зв'язок», ProZorro, PAYWATCH.

5. Важливим є питання максимальної адаптації веб-сайтів за критерієм доступності для людей з вадами зору, таких як текстове озвучування або використання без прив'язки до кольору. Це включає в себе: заповнення атрибутів альтернативного тексту (alt) для всіх графічних елементів, що мають не декоративну функцію, з чітким описом зображення та його функції; додання окремих файлів субтитрів для всіх аудіо та відео-матеріалів; спрощення та коректне створення таблиць, з чітким зазначенням рядків та стовпчиків заголовків та відповідності комірок таблиці заголовкам; адаптацію для перегляду сторінки без прив'язки до кольорів; створення форм внесення інформації з послідовними логічними переходами між полями, наявністю всіх підписів та підказок щодо заповнення.

6. Пріоритетом на шляху розвитку е-демократії в територіальних громадах Полтавської області має стати просвітницька кампанія: створення та поширення навчальних ресурсів, консультаційна допомога посадовим особам органів місцевого самоврядування (курс «Як громаді стати цифровою», короткострокові програми підвищення кваліфікації провайдерів Порталу управління знаннями); підвищення цифрової грамотності населення (курс «Базові цифрові навички»), громадських об'єднань, бізнесу; впровадження мотиваційних програм та проведення інформаційних кампаній. Діджитал-хабами, де населенню пропонуватимуть навчання за різними напрямками роботи з цифровими технологіями мають стати бібліотеки.

Комплексним рішенням з просування державної політики розвитку е-демократії, цифрового суспільства, цифрових навичок та цифрових прав громадян на рівні громад Полтавської області може стати розробка, затвердження та реалізація Концепцій розвитку цифрових компетентностей жителів територіальних громад на 2022-2026 рр.

Список публікацій здобувача

1. Сердюк О. І. Мирна О.В., Ситник А. П., Мирний М. В. Розвиток е-демократії в об'єднаних територіальних громадах України. Slovak international scientific journal. 2020. № 47, VOL. 3. P. 67-71. URL: <http://sis-journal.com/wp-content/uploads/2020/12/Slovak-international-scientific-journal-%E2%84%9647-2020-VOL.3.pdf>.

2. Сердюк О. І., Мирний М. В. Цифрова нерівність як стимулюючий фактор е-демократії на рівні територіальних громад. Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю), м. Полтава, 08 грудня 2020 року / за заг. ред. Т. М. Лозинської, О. В. Дорофєєва. Полтава : ПДАА, 2020. С. 131-134.

3. Мирний М. В. Сервісне забезпечення розвитку е-демократії на рівні територіальних громад. Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 13 травня 2021 р. Т. 1. Полтава, РВВ ПДАА. С. 10-12.

АНОТАЦІЯ

Мирний Н. В. Розвиток електронної демократії в територіальних громадах України.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти магістр за освітньо-професійною програмою Зв'язки з громадськістю спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. Полтавський державний аграрний університет, Полтава, 2021.

Досліджено теоретичні, методологічні та прикладні питання забезпечення розвитку електронної демократії в територіальних громадах України.

Обґрунтовано можливості розширення спектру інструментів електронної демократії в територіальних громадах та напрями розвитку цифрових компетентностей жителів територіальних громад.

Ключові слова: електронна демократія, електронні сервіси, доступність веб-сайту, цифрові компетентності, цифрова освіта.

АННОТАЦИЯ

Мирный Н. В. Развитие электронной демократии в территориальных общинах Украины.

Квалификационная работа на получение степени высшего образования Магистр по образовательной-профессиональной программе Связи с общественностью специальности 281 Публичное управление и администрирование. Полтавский государственный аграрный университет, Полтава, 2021.

Исследованы теоретические, методологические и прикладные вопросы обеспечения развития электронной демократии в территориальных общинах Украины.

Обоснованы возможности расширения спектра инструментов электронной демократии в территориальных общинах и направления развития цифровых компетентностей жителей территориальных общин.

Ключевые слова: электронная демократия, электронные сервисы,

доступность веб-сайта, цифровые компетентности, цифровое образование.

ANNOTATION

Mirny N. Development of electronic democracy in territorial communities of Ukraine.

Qualification work for higher education degree Master on the training program Public relations of the speciality 281 Public management and administration. Poltava State Agrarian University, Poltava, 2021.

Theoretical, methodological and applied issues of ensuring the development of e-democracy in the territorial communities of Ukraine are studied.

Possibilities of expanding the range of e-democracy tools in territorial communities and directions of development of digital competencies of residents of territorial communities are substantiated.

Keywords: e-democracy, e-services, website accessibility, digital competencies, digital education.